

TÖREBODA MARIESTAD GULLSPÅNG
Kommuner i samarbete

Riktlinjer för kvalitetskrav beträffande inomhusmiljön i skolor, förskolor, fritids- hem och fritidsgårdar

Mariestad Töreboda Gullspång

Antaget av
Miljö- och
byggnadsnämnden
2007-10-04

Riktlinjer för kvalitetskrav beträffande inomhusmiljön i skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar

Nedanstående kriterier skall vara uppfyllda för att skolornas, förskolornas, fritidshemmens och fritidsgårdarnas fysiska inomhusmiljö skall anses uppfylla kraven på god hygien, kvalitetssäkra ett sunt inomhusklimat, samt ge förutsättningar för en långsiktig god folkhälsa.

I riktlinjerna används återkommande formuleringar som ”skall”, ”krav” m.m. Undantag från riktlinjerna kan dock göras i enskilda fall som särskilda omständigheter råder. (En omständighet som gör att undantag kan göras från vissa av kraven i riktlinjerna är t.ex. påbörjade eller planerade ombyggnationer som innebär att en lokal kommer att användas under en mycket begränsad tid eller att kraven i riktlinjerna medför oskäligen ombyggnader i befintliga byggnader.)

Krav som finns reglerade i bindande myndighetsföreskrifter måste givetvis alltid följas, oavsett om dom finns med i nedanstående riktlinjer eller inte.

Allmänt

1. Det övergripande målet ska vara att alla inomhusmiljöer är sådana att alla kan vistas där utan besvär. Uppmärksamhet ska då riktas mot de faktorer som orsakar dålig miljö, t.ex. bristfällig städning och dålig ventilation.
2. Byggnaden och dess installationer skall skötas och underhållas så att kvalitetskraven kan tillgodoses under byggnadens hela nyttjandetid.

Fysiska krav

3. För varje skola, förskola, fritidshem och fritidsgård skall det finnas en lista (eller liknande) som redovisar hur många personer som regelmässigt/stadigvarande, i relation till bl.a. minimikravet på luftflöde, får vistas i respektive klassrum, lekrum (eller motsvarande). Listorna över ”maxantalet” personer skall bl.a. användas vid planeringen av verksamheterna i lokalerna.
4. Koldioxidhalten i rum till följd av personbelastning vid *normal användning* får inte regelmässigt överstiga 1 000 ppm.

Arbetslokal skall vara så ordnad och ha sådana installationer för luftväxling och uppfångande av luftföroreningar som alstras i lokalen, att luftkvaliteten i vistelsezonen är tillfredsställande. Luftväxlingen skall ordnas så att spridning av luftföroreningar begränsas.

I arbetslokal där luftföroreningar huvudsakligen uppkommer genom personbelastning kan koldioxid användas som indikator på att luftkvaliteten är tillfredsställande. I dessa lokaler skall eftersträvas att hålla koldioxidhalten under 1 000 ppm.

Arbetslokaler skall normalt ha en luftväxling på minst 0.35 l/s per m² golvarea + 7 l/s och person.

För att inte överstiga en koldioxidhalt på högst 1 000 ppm skall ventilationen i lokaler, typ lek- och samlingsrum, i förskolor och fritidshem dimensioneras efter det antal personer som samtidigt förväntas vistas i respektive del av lokalen. Som en rimlig utgångspunkt skall gälla att uteluftsflödet för samlingsrum typ allrum och rörelserum genomsnittligt bör vara 3 rumsvol/h (=3 oms/h). För rum med återkommande samling med många personer kan betydligt större tilluftsflöden vara nödvändiga.

5. Intagspunkten för friskluft skall vara placerad så att optimalt god luft når brukningslokalerna. Tilluften skall vara så fri som möjligt från föroreningar i utomhusluften och klara uppsatta gränsvärden enligt statens Naturvårdsverkets författningssamling 1993:10-12 samt i övrigt minst uppfylla minimikraven i Naturvårdsverkets Allmänna Råd 90:9 "Riktvärden för luftkvalitet i tätorter". Tilluften skall även i övrigt ge möjlighet till ett godtagbart termiskt inomhusklimat, inte minst under den varma årstiden.
6. Lokalerna skall vara planerade så att luften i vistelsezonen är sund, dvs. god luftutbyteseffektivitet ska sörja för att "kortslutningseffekter" inte uppstår, att damm inte virvlar upp eller att besvärande drag inte upplevs. Placering av luftdon och möblering är betydelsefull. Återluft får inte förekomma i primära vistelsezoner. Ventilationssystem med återluft får installeras endast om särskild utredning har visat att det är lämpligt.
7. Varje rum för stadigvarande vistelse skall ha minst två öppningsbara fönster. Schemaläggning och planeringen i övrigt skall anpassas så att även själva lokalen "får rast" och möjlighet att vädras igenom ordentligt.
8. Utformning av drifts- och underhållsinstruktioner skall vara anpassade till aktuell byggnad och vara lättanvända.

9. Information till brukarna samt fastighets-/serviceansvariga om hur de kan påverka ventilationen och om skötselbehov skall vara skriftlig och lättförståelig. Där nödvändig kunskap inte finns skall utbildning omgående ske.
10. Nya byggmaterial och möbler m.m. ska väljas så att risken för avgång av föroreningar som kan orsaka lukt eller annan hälsopåverkan minimeras.
11. Fönster orienterade så att direkt solinfall erhålles skall ha någon form av yttre solavskärmning.
12. I undervisningslokaler, lekrum och liknande skall dagsljusfaktorn uppgå till minst 1%. Som ett schablonvärde bör gälla att fönsterglasarean i ett utrymme bör vara minst 10% av golvarean.
13. I skolor skall allmänbelysningens medelvärde, 85 cm över golv, uppgå till minst 300 lux i klassrum och 150 lux i korridorer. Medelbelysningen på läsfältet skall vara minst 500 lux.
14. Belysningen i förskolor och fritidshem skall uppfylla Allmänna råd från Socialstyrelsen 1989:7 som bl a rekommenderar 300 lux vid bord i allrum, rörelselektrum m.m..
15. Flexibelt system för kompletterande belysning ska kunna installeras för att minska behovet av för hög allmän ljusstyrka som ger överskottsvärme.
16. Misstankar om fuktskador ska omgående utredas och i förekommande fall åtgärdas skyndsamt.
17. Städningensrutinerna skall följa Socialstyrelsens allmänna råd 1996:33 "Städning i skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar" vad gäller daglig städning, veckostädning, storstädning, skötsel av textilier m.m.. Lokalerna skall vara lättstädade. De rengöringsprodukter som används skall vara utan onödiga ämnen såsom parfym, färg och förtjockningsmedel (färg används dock ibland som säkerhetsindikator). De måste dessutom vara korrekt märkta med bl.a. skyddsanvisning, innehållsuppgift samt doseringsanvisning. De skall också vara miljöanpassade.
18. Större renoverings- och underhållsarbeten skall i möjligaste mån utföras så att eleverna inte utsätts för damm, irriterande lättflyktiga föroreningar, buller m.m..

Administrativa krav

19. Ekvivalenta ljudnivån inomhus bör uppgå till högst 30 dBA vad gäller störningar från trafik och installationer. Där ljudnivån från verksamheten upplevs störande skall akustiktak sättas upp eller andra lämpliga åtgärder vidtas.
20. Alla klagomål som har väsentlig betydelse ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt skall omedelbart anmälas till MHN.
21. För varje skola, förskola, fritidshem och fritidsgård skall skydds rond årligen genomföras. Om det finns särskilda skäl skall MHN meddelas för att kunna delta under skydds ronden. En kopia av skydds ronds protokollet skall alltid översändas för kännedom till MHN. I protokollet skall bl.a. framgå vilka eventuella klagomål som framförts på städningen respektive luftkvalitén. Eventuella stickprovsmätningar av koldioxidhalten i lokalerna skall redovisas. Mätningarna skall utföras av behörig person (t ex av den som utför OVK). Det förutsätts att Boverkets Allmänna Råd 1995:4 - Funktionskontroll av ventilationssystem (OVK) följs, minst enligt anvisningar i tredje kapitlet dvs. vart annat år, och utgör den huvudsakliga kontrollen.
22. För alla skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar skall senast 1998-01-01 skriftligen redovisas städrutiner. Redovisningen kan ske gemensamt för flera likvärdiga lokaler. Om särskilda problem föreligger bör redovisningen ske individuellt/detaljerat för den aktuella lokalen.
23. Väsentliga ändringar av städrutinerna skall alltid skriftligen redovisas för MHN i god innan de vidtas.
24. Riktlinjerna är vägledande med nu rådande kunskap. De kan komma att ändras för att anpassas till nya rön vad gäller krav för att uppnå en sund inomhusmiljö.